

ถาวร พงษ์พานิช และคณะ : การติดตามสภาวะการณ่เด็กและเยาวชน ภาคเหนือตอนล่าง
(Child Watch) ปี 2552
บทคัดย่อ

โครงการติดตามสภาวะการณ่เด็กและเยาวชนภาคเหนือตอนล่างเป็นโครงการวิจัยที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสถาบันรามจิตติ โดยมีจังหวัดที่เป็นเครือข่ายร่วมดำเนินการทั้งสิ้น 9 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดตาก จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดพิจิตร จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดสุโขทัย จังหวัดอุตรดิตถ์ และจังหวัดอุทัยธานี การดำเนินงานเริ่มตั้งแต่ 1 มีนาคม 2551 ถึง วันที่ 31 มีนาคม 2552

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1) เพื่อทำการสำรวจสภาวะการณ่เด็กและเยาวชนในระดับจังหวัด โดยอาศัยตัวบ่งชี้คัดสรร (selected indicators) การสำรวจพฤติกรรมเด็ก ตลอดจนกรณีศึกษาปัญหาเด็กและเยาวชนเฉพาะเรื่องในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างทั้ง 9 จังหวัด
 - 2) เพื่อการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบหรือแบบแผนของปัญหาและความเสี่ยงของเด็กและเยาวชน รวมถึงปัจจัยเสี่ยงในกลุ่มเยาวชนในพื้นที่ หรือในประเด็นปัญหาอันเป็นเป้าหมายการศึกษา
 - 3) เพื่อค้นหารูปแบบแนวทางตลอดจนเงื่อนไขปัจจัยในการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมถึงแนวทางในการช่วยให้เด็กและเยาวชนสามารถลด/เลี่ยง/ป้องกันตนเองจากปัจจัยเสี่ยงต่างๆ
 - 4) เพื่อผลักดันให้เกิดความเคลื่อนไหวในระดับจังหวัด หรือระดับอนุภูมิภาค จากข้อมูลงานวิจัย และรวมถึงการค้นหาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและรูปแบบการทำงานร่วมกันที่ยั่งยืนระหว่างองค์กร หน่วยงานและบุคคลในพื้นที่รวมถึงสถาบันการศึกษา หน่วยราชการ องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรประชาชนในการพัฒนาเด็กและเยาวชน ในพื้นที่นั้นๆ ต่อไป
 - 5) เพื่อให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายอันจะนำไปสู่การดำเนินยุทธศาสตร์ระดับชาติและระดับพื้นที่ ทางด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป
 - 6) เพื่อทำการวิจัยเชิงพัฒนาในแต่ละจังหวัด โดยเน้นประเด็นสำคัญจากโจทย์การวิจัย ซึ่งเป็นการต่อยอดองค์ความรู้จากการทำกรณีศึกษาปี 2552
 - 7) เพื่อพัฒนาศูนย์ข้อมูลสภาวะการณ่เด็กและเยาวชน ด้วยระบบออนไลน์ ด้วยการจัดทำ Web site การจัดทำ e-book และการพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเฝ้าระวังภาคเหนือตอนล่าง
- ระเบียบวิธีวิจัยใช้วิธีวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้แก่ เด็กและเยาวชน ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ครอบครัว ชุมชน ตำรวจ สาธารณสุข สถาบันการศึกษาต่างๆ ศาลคดีเด็ก

และเยาวชนและอื่นๆ ข้อมูลที่เก็บจะแยกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสาธารณสุข ด้านสังคม และด้านการศึกษา

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพการณ์เด็กและเยาวชนที่อาศัยตัวบ่งชี้ที่คัดสรร (selected indicators) ในระดับภาค เปรียบเทียบปี 2548-2549 กับ 2550-2551 พบว่าปัจจัยเสี่ยงสูงขึ้น ได้แก่ เด็กมีความคิดอยากทำ ศัลยกรรม เด็กและเยาวชนพยายามฆ่าตัวตาย ร้อยละของเด็กที่เล่นอินเทอร์เน็ต ปัจจัยเสี่ยงต่ำ ได้แก่ การสูบบุหรี่ การทานขนมกรุบกรอบ และการดื่มน้ำอัดลม มีอาการเครียดจนมีอาการทางร่างกาย การดูการ์ตูนโป๊ วิซีดีโป๊ เว็บโป๊ และคลิปโป๊ ปัจจัยสร้างสูงขึ้น ได้แก่ การศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอุดมศึกษา ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว โดยเฉพาะ การใช้เวลาพูดคุยกับพ่อแม่ เวลาที่ใช้ในการเล่นกีฬา และ ปัจจัยสร้างต่ำ ได้แก่ ทศนคติต่อโรงเรียน ความปลอดภัยมากเวลาไปโรงเรียน การมีจิตสาธารณะ ความเชื่อและศาสนา ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม และการสวดมนต์ก่อนนอน
2. รูปแบบของปัญหาและความเสี่ยงของเยาวชน พบว่าเป็นชุดและต่อเนื่อง ซึ่งจะเริ่มต้นที่ครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อนและสภาพแวดล้อมต่างๆ โดยมีอิทธิพลของสื่อเข้าไปมีอิทธิพลสอดแทรกในทุกขั้นตอน
3. รูปแบบและแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีประสิทธิภาพ พบว่าต้องพัฒนาความตระหนักให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมได้เสียในเรื่องเด็กและเยาวชนทำงานด้วยกันเป็นเครือข่าย และในลักษณะของการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนโดยต้องมีเด็กและเยาวชนร่วมด้วยในทุกขั้นตอนเช่นกัน
4. การผลักดันให้เกิดความเคลื่อนไหวในระดับจังหวัดและอนุภูมิภาค และรวมถึงการค้นหาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและรูปแบบการทำงานร่วมกันอย่างยั่งยืน พบว่าต้องพัฒนาความตระหนักให้เกิดกลุ่มและผู้นำที่เข้มแข็ง ซึ่งในระบบราชการคือ ผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งจะได้นหน่วยงานต่างๆ เข้ามาร่วมอย่างเป็นระบบและสำหรับผู้นำที่ไม่เป็นทางการ เช่นพระ หรือ องค์กรเอกชนต่างๆ ต้องเป็นผู้ที่ทำงานด้านนี้มาก่อนพร้อมทั้งทำงานเครือข่ายต่างๆ เพื่อความรวดเร็วและการขยายงานการประสานคนและประสานงาน
5. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อเป็นยุทธศาสตร์ระดับพื้นที่และระดับชาติ พบว่าต้องพัฒนาความตระหนักของบุคลากรในทุกภาคส่วนในลักษณะที่ใช้การทำวิจัยโดยชุมชนเพื่อค้นหาคำตอบ และแนวทางการพัฒนา พร้อมทั้งกำหนดเป็นกฎ กติกา โดยชุมชน
6. แต่ละจังหวัดได้ทำวิจัยเชิงลึกเพื่อต่อยอดองค์ความรู้จากการทำกรณีศึกษา ปี 2552 ทุกจังหวัด
7. ได้จัดทำ Web site ทำ e-book และพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเฝ้าระวังภาคเหนือตอนล่าง

Thaworn Phongphanit et al: Child Watch of the Lower North in 2009

Abstract

This research project, which was supported by the office of National Research Fund and Ramachiti Institute, covered nine provinces: Tak, Phitsanulok, Sukhothai, Phetchabun, Uttaradit, Phichit, Kamphaengphet, Nakhonsawan, and Uthai Thani. It was conducted from 1 March, 2008 to 31 March, 2009. The purposes of the study were: (1) to investigate the provincial children and adolescence situations by using selected indicators, case study of the nine provinces, (2) to analyze problem and risk patterns of the children and adolescence in the area, (3) to develop a model for resolution of child and adolescence development, and the reduction of risk factors, (4) promote sustainable cooperation between regional organizations and sectors to develop children and adolescence in the area, (5) develop a policy guideline for regional and national strategies for child and adolescence development, (6) to research that use knowledge from case study, (7) to develop data of child watch by online system such as web site, electronic book and developing lower north child watch network. This research applied both qualitative and quantitative methods. The sample consisted of children, adolescence and related people such as families, communities, police, public health personnel, education institutions, juvenile courts, etc. The data collected were about health, social, and cultural aspects.

The data analysis revealed the following results. (1) The selected indicators showed comparison between 2005-2006 and 2007-2008 that there was an increase of main risk factors such as needing plastic operation, killing themselves, watching pornography in the Internet there was an increase of main risk factors such as smoking, eating snack and drinking soft drink, under stress and seeing about sexy cartoon, sexy video, web and clip. There was an increase of main good factor such as learning more at secondary and university level, relationship in family, time for playing sport. There was a decrease of main good factors such as attitude for school and safety, public mind, believing in religion and praying before sleeping. (2) The problem and risk patterns of the children and adolescence in the area began continually from families, schools, friends, and environments, particularly influenced by the mass media in every factor. (3) A model for resolution of child and adolescence development could be created by developing awareness among related people and stakeholders, network participation. Especially by children and adolescence, in every step of the operation. (4) Sustainable cooperation between regional organizations should be conducted by developing awareness among leaders such as governors who could bring systemic cooperation from other government organizations and monks or other leaders of private organizations who used to work in this field and this network before in order to work quickly and

cooperatively. (5) The results also suggested that the regional and national strategies should contain the awareness development of all the related people through community research to find the resolution, guidelines for development, and determination of community rules and regulations by the communities. (6) Every Provinces researched by using knowledge from 2009. (7) Setting web site, electronic book and developing youth network in lower north region.